

Jolanta Woźniak

Seminarium Muzykologiczne "450-lecie carillonu ratusza Głównego Miasta w Gdańsku"

Aspekty Muzyki 2, 187-189

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

JOLANTA WOŹNIAK

Seminarium Muzykologiczne
450-lecie carillonu ratusza Głównego Miasta w Gdańsku

Akademia Muzyczna w Gdańsku od szeregu lat organizuje konferencje i seminaria muzykologiczne poświęcone szeroko rozumianej kulturze muzycznej Gdańska. W 2011 roku tematyka seminarium podyktowana była rocznicą wydarzeń związanych z historią gdańskich carillonów. W mieście nad Motławą gdańszczanie po raz pierwszy mieli możliwość usłyszenia dźwięków carillonu ratusza Głównego Miasta w 1561 roku. Z okazji 450. rocznicy tego wydarzenia w dniu 25 listopada 2011 roku w Akademii Muzycznej w Gdańsku odbyło się Seminarium Muzykologiczne *450-lecie carillonu ratusza Głównego Miasta w Gdańsku*. Organizatorem seminarium był Instytut Teorii Muzyki Wydziału Dyrygentury, Kompozycji i Teorii Muzyki Akademii Muzycznej w Gdańsku oraz Polskie Stowarzyszenie Carillonowe; honorowym patronatem objął seminarium Konsulat Królestwa Niderlandów w Gdańsku. Patronat miał symboliczne znaczenie, ponieważ historia gdańskich carillonów wiąże się z bogatą tradycją tych instrumentów na terenie Niderlandów. Dzwony do pierwszego carillonu w Gdańsku na wieży ratusza Głównego Miasta wykonał Johannes Moor z s'Hertogenbosch w Holandii. Carillon gdańskiego ratusza był instrumentem automatycznym, co godzinę wygrywającym melodie chóru protestanckiego. Pierwszym programistą gdańskich „śpiewających dzwonów” został niderlandzki kompozytor Franciscus de Rivulo.

Seminarium zaszczyliła swą obecnością Pani Magdalena Pramfelt, Konsul Honorowy Królestwa Niderlandów w Gdańsku, która — inaugurując seminarium — podkreśliła historyczne związki Gdańska z Niderlandami.

W pierwszej części seminarium, zatytułowanej „W stronę historii”, wygłoszono dwa referaty. Sylwetkę pierwszego programisty ratuszowych dzwo-

nów i jego twórczość przedstawiła dr Agnieszka Leszczyńska z Uniwersytetu Warszawskiego w referacie *Początki wielkiej tradycji muzycznej Gdańska: kompozytor Franciscus de Rivulo i ratuszowy carillon*. Referat wygłoszony przez dr Danutę Popinigis z Akademii Muzycznej w Gdańsku dotyczył XIX-wiecznych wydarzeń związanych z ratuszowym carillonem. W wystąpieniu pt. *Jak obchodzono 300-lecie carillonu ratusza Głównego Miasta i o przeróżnych zainteresowaniach pewnego zegarmistrza* autorka przedstawiła rękopis z 1861 roku. Stanowi on cenne źródło, w którym odnajdujemy informacje o Carlu Antonim Kaschlinskim, gdańskim zegarmistrzu miejskim i programiście ratuszowego carillonu, a także o okolicznościach jubileuszu 300-lecia carillonu ratusza Głównego Miasta.

Druga część seminarium, zatytułowana „Współczesne brzmienia”, poświęcona była prezentacji kompozycji carillonowych zamówionych przez Polskie Stowarzyszenie Carillonowe z okazji 450-lecia carillonu ratusza Głównego Miasta. Prawykonania utworów litewskiego kompozytora i carillonisty Giedriusa Kuprevičiusa oraz gdańskiego kompozytora Krzysztofa Olczaka miały miejsce 24 września 2011 roku na nadzwyczajnym koncercie pod patronatem Prezydenta Miasta Gdańska i honorowym patronatem Konsulatu Królestwa Niderlandów w Gdańsku. Organizatorami koncertu, który odbył się na Długim Targu w Gdańsku pod wieżą ratusza Głównego Miasta i na przedprożach Dworu Artusa, było Polskie Stowarzyszenie Carillonowe oraz Muzeum Historyczne Miasta Gdańska. W drugiej części seminarium dźwiękowe prezentacje jubileuszowych kompozycji poprzedzone były komentarzami analitycznymi gdańskich carillonistów, absolwentów Akademii Muzycznej w Gdańsku. W wystąpieniu zatytułowanym *Giedriusa Kuprevičiusa „Pieśń Muzy z dźwiękami trąb i dzwonów”* Wojciech Lauer i Monika Kaźmierczak podkreślili rolę litewskiego kompozytora w poszukiwaniu interesujących brzmień wynikających z połączenia dźwięków carillonu ratuszowego i carillonu mobilnego z trąbkami i głosem wokalnym. Kolejną kompozycję carillonową komentowała Anna Kasprzycka. W wypowiedzi pt. *Krzysztofa Olczaka „Pieśń na jubileusz śpiewającego zegara ratusza Głównego Miasta w Gdańsku”* autorka zwróciła uwagę, iż kompozytor w utworze przeznaczonym na dwa carillonony z towarzyszeniem kwintetu dętego i 4-głosowego chóru osiągnął atrakcyjny efekt brzmieniowy między średnionowym carillonem ratusza a równomiernie strojonym carillonem mobilnym.

Organizatorzy Seminarium Muzykologicznego 450-lecie carillonu ratusza Głównego Miasta w Gdańsku mają nadzieję, iż zwrócenie uwagi na historię gdańskich „śpiewających dzwonów” przyczyni się do popularyzacji wiedzy

na temat muzyki carillonowej. Należy również zwrócić uwagę na istnienie od 2007 roku możliwości nauki gry na carillonie w gdańskiej Akademii Muzycznej. Fakt ten napawa optymizmem i nadzieją, że 450-letnia tradycja muzyki carillonowej w Gdańsku będzie w przyszłości kultywowana.